

N:o 64.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående upplåtelse af jord från Alnarps kungsgård underlydande gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma i Lomma församling af Malmöhus län; gifven Stockholms slott den 9 mars 1894.

Med åberopande af bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att Lomma församling i Malmöhus län berättigas att mot ersättning, som bestämmes i enlighet med nådiga förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866, från Alnarps kungsgård underlydande gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma i Lomma församling för anläggning af begravningsplats i församlingen till sig lösa ett å en af förste landtmätaren C. M. Carlquist år 1891 upprättad karta med litt. b betecknad jordområde af 83 ar, samt att det kronan tillkommande ersättningsbelopp må få för Alnarps kungsgårds behof användas, på sätt Kongl. Maj:t finner godt bestämma.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

G. F. Gilljam.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1894.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

3:o.

Departementschefen, statsrådet Gilljam yttrade härefter:

År 1892 insändes af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län en underdånig ansökning af Lomma församling i nämnda län om nådigt tillstånd att från de under Alnarps kungsgård lydande gatehusen nr 12, 13 och 14 Lomma, belägna inom omförmälda församling, få till begravningsplats, efter behörig värdering, inköpa ett å en af förste landtmätaren C. M. Carlquist år 1891 upprättad karta med litt. b betecknad område af 83 ar eller 1 tunnland 21,8 kappland. Till stöd för berörda ansökning åberopades, att utrymmet å församlingens kyrko-

gård redan vore i det närmaste upptaget och att ingen annan plats vore för ändamålet så lämplig, då den del af församlingens kyrkojord, som ensam kunde komma i fråga att användas till begravningsplats, dels icke kunde torrläggas till erforderligt djup, dels ock till arealen vore så liten, att densamma enligt verkställda beräkningar icke skulle komma att räcka mer än tio år. Jemte ansökningen öfverlemnade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, tillika med eget utlåtande, yttranden af vederbörande, af hvilka arrendatorn af ifrågavarande gatehus bestred den sökta upplåtelsen, under åberopande, bland annat, af de ekonomiska och sanitära olägenheter, som för honom skulle deraf blifva en följd. Efter nådig remiss afgaf kammarkollegium underdånigt utlåtande i ärendet, dervid kollegium anförde, att, då icke blott arrendatorn af ifrågavarande gatehus bestridt den sökta upplåtelsen, utan äfven styrelsen för Alnarps landtbruksinstitut hyst betänkligheter vid att förorda ansökningen, för så vidt församlingen ej ålades att utöfver den köpeskilling, som kunde för området varda bestämd, inlösa å gatehusen befintliga åbyggnader efter värdering, till så stort belopp, att de utan förlust för kungsgården kunde till annan lämplig plats förflyttas, men församlingen förklarar sig icke vilja härfpå ingå, kollegium med anledning deraf, och då jemväl fullständig utredning saknades derom, huruvida icke någon annan jord skulle kunna för det uppgifna ändamålet användas, funne sig ej för det dåvarande kunna tillstyrka nådigt bifall till den underdåniga ansökningen.

Vid föredragning af berörda ärende den 23 juli 1892 fann Eders Kongl. Maj:t den då gjorda ansökningen icke föranleda vidare åtgärd.

Lomma församling har emellertid sett sig ur stånd att annorstädes anskaffa lämplig begravningsplats och fördenskull i en under nästlidna år af eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande insänd underdånig ansökning, jemlikt beslut å kyrkostämman den 30 oktober 1892, förnyat sin anhållan om ifrågavarande jordområdes upplåtande för berörda ändamål; vid hvilken ansökning fogats ofvan omförmälda karta.

Då församlingen ansett skälen till det nådiga beslutet i anledning af dess föregående ansökning böra sökas i de anmärkningar, som, enligt hvad ofvan af mig anförts, från olika håll af vederbörande rigtats mot berörda ansökning, har församlingen numera sökt undanrödja dessa hinder för ansökningens bifallande. För detta ändamål har församlingen låtit genom provinsialläkaren i Malmö distrikt R. Christiernsson och landtbruksingenjören O. Nilsson verkställa undersökningar angående anläggande af ny begravningsplats för församlingen, varande vid den förnyade an-

sökningen fogadt ett af dessa personer den 8 december 1892 utgifvet instrument, utvisande, att den öster om gamla begravningsplatsen och kyrkan belägna kyrkojorden låge för lågt i förhållande till medelvattenståndet i Lomma-ån för att kunna torrläggas till det för begravningsplatsen erforderliga djup eller omkring 3 meter — medelhöjden vore nemligen i allmänhet ej mer än 3,5 meter öfver nämnda och 2,5 meter öfver högvattenståndet i ån; att den del af denna egotrakt, som skulle kunna ifrågasättas till begravningsplats och som vore belägen emellan kyrkan och Malmö—Billesholms jernväg, vore bebyggd, så att endast en allt för otillräcklig del deraf vore för ändamålet tillgänglig; att deremot det af Lomma församling ifrågasatta området af gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma vore i anseende till höjdläge och storlek att föredraga; att visserligen någon del deraf vore lika lågt belägen som den förstnämnda trakten, men att detta kunde genom den planering, som måste blifva förenad med iordningställandet till begravningsplats, afhjelpas, i synnerhet som största delen af ifrågavarande område låge öfver 5 meter öfver medelvattenståndet i Lomma-ån; att, såsom de å Carlquists karta med blyerts inskrifna höjdsiffrorna angåfve, fallet af egoområdet litt. b vore mot söder, hvarför derå befintligt såväl ytvatten som grundvatten måste gå i sydlig rigtning och således icke kunde förorsaka de å den norr derom belägna egotrakten litt. a boende någon olägenhet eller skada i sanitärt hänseende; samt att ingen annan jord funnes, som i anseende till läge, affall och jordmån vore af sådan beskaffenhet, att den skulle för det afsedda ändamålet kunna användas; och hade Christiernsson och Nilsson, med anledning af hvad sålunda blifvit utrönt, förklarar sig anse, att lämpligaste och bästa platsen för ny kyrkogård för Lomma församling vore det ifrågasatta området af gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma.

Och har församlingen i den nya ansökningen begärt att få förvärfva ifrågakomna jordområde antingen genom köp efter vederbörlig värdering eller ock genom expropriation.

Vid den underdåniga ansökningens insändande bifogade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande infordrade yttranden från arrendatorn af gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma Jöns Olsson, fögderiförvaltningen i orten, styrelsen för Alnarps landtbruksinstitut och domkapitlet i Lund samt afgaf jemväl för egen del underdånigt utlåtande i ärendet; och har sedermera kammarkollegium, efter nådig remiss, sig i ärendet utlåtitt, dervid kollegium bifogat yttrande, som af detsamma från Lomma församling infordrats med anledning af hvad styrelsen för Alnarps landtbruksinstitut

anfört. Slutligen har medicinalstyrelsen, anbefald att afgifva underdånigt utlåtande i ärendet, hört förste provinsialläkaren i länet samt, med öfverlemnande af dennes yttrande, för egen del sig utlåtit.

Af handlingarna i ärendet inhemtas:

att arrendatorn Jöns Olsson bestridt nådigt bifall till ansökningsen, under framhållande deraf, att genom den ifrågasatta jordupplåtelsen gårdsplatsen till den af honom arrenderade egendomen komme att ligga nästan helt och hållet instängd mellan två kyrkogårdar, Lomma-ån och en från egorna förut afsöndrad skolhusplan, med ett ringa utrymme kring byggnaderna och endast en smal utfartsväg till gårdens öfriga egor, hvarigenom stora olägenheter i så väl sanitärt som ekonomiskt afseende för honom komme att uppstå, äfvensom att andra för ändamålet lämpliga platser funnes att tillgå, helst det ej vore nödvändigt att kyrkogården förlades i kyrkans omedelbara närhet;

att styrelsen för Alnarps landbruksinstitut, som ansett afhändandet af ifrågavarande jordområde medföra en vida större minskning i inkomst än räntan af det belopp, samma jordareal representerade, anhållit, att församlingen måtte åläggas att utöfver den summa, hvartill området kunde värderas, inlösa åbyggnaderna å gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma efter värdering till så stort belopp, att åbyggnaderna kunde utan förlust för kungsgården till annan lämplig plats å egendomen förläggas;

att fogderiförvaltningen och domkapitlet tillstyrkt, att församlingen finge till begravningsplats i laga ordning expropriera det ifrågasatta området, domkapitlet under anförande, bland annat, att ny begravningsplats för församlingen vore af behovet högligen påkallad samt att annan dertill lämpligt belägen jord icke torde kunna erhållas;

att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande instämt i hvad domkapitlet i dess yttrande andragit;

samt att Lomma församling, med anledning af styrelsens för Alnarps landbruksinstitut yttrande, jemlikt beslut å kyrkostämman den 17 maj 1893 anhållit, att, då endast en lagligen tillsatt expropriationsnämnd kunde afgöra, om och i hvad mån Alnarps landbruksinstitut genom den ifrågasatta jordupplåtelsen tillskyndades sådan förlust, som berättigade det af styrelsen framställda yrkande, församlingen måtte, med frånträdande af det i den underdåniga ansökningsen framställda alternativ om jordens köp efter värdering, få förvärfva det ifrågasatta området genom expropriation, i hvilket fall församlingen förklarar sig beredd att till det belopp, expropriationsnämnden funne rättvist bestämma, lemna ersättning så väl för jorden

som för all den förlust, Alnarps landtbruksinstitut genom områdets frånskiljande kunde anses komma att lida.

I sitt underdåniga utlåtande har kammarkollegium dels tillkännagifvit:

att Alnarps kungsgård med underlydande lägenheter varit landshöfdingen i Malmöhus län på lön anslagen, men enligt nådiga brefvet den 2 oktober 1857 upplåtits till landtbruksinstitut; samt

att under kungsgården lyda kronogatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma, af hvilka n:is 12 och 13 med åsatt grundskatt upptagas uti nya jordeboken för Lomma socken, hvaremot gatehuset n:r 14 Lomma väl förekommer i 1825 års jordebok, men jemlikt nådiga kungörelsen den 28 januari 1870 såsom ej åsatt särskild ränta, kronotionde eller rotering uteslutits från nya jordeboken, der en annan lägenhet erhållit dess namn och nummer;

dels ock anført, att kollegium, då numera ej allenast behovet af begravningsplats blifvit vitsordadt, utan äfven, enligt hvad handlingarna utmärkte, annan dertill lämpligt belägen plats ej torde finnas att tillgå, och jemlikt företedt intyg af sakkunnige användningen af ifrågavarande område för berörda ändamål ej i sanitärt hänseende medförde olägenhet för arrendatorn af gatehusen, vid sålunda upplysta förhållanden ej hade något att erinra mot, att församlingen finge till begravningsplats förvärfva det ifrågasatta området, dock att ersättning därför till samtliga vederbörande bestämdes i den ordning, nådiga förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof föreskrifver; och har kammarkollegium hemställt, ej mindre att proposition i ämnet måtte aflåtas till Riksdagen än äfven att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande erhöle i uppdrag att framdeles inkomma med underdånigt förslag rörande dispositionen af expropriationsmedlen.

Det af medicinalstyrelsen öfverlemnade, ofvan omförmälda yttrande, som af förste provinsialläkaren, efter på stället företagen besigtning, afgifvits, innehåller hufvudsakligen, att på en omkrets från kyrkan af två till flera kilometer ingen annan plats finnes, som till begravningsplats lämpade sig så pass väl som den ifrågasatta, hvilket härrörde af svårigheten att till erforderligt djup erhålla torrlagd mark; på grund hvaraf bemälda förste provinsialläkare förklarar, att nämnda område i anseende till jordmån, jordlagrets djuplek öfver grundvattensnivån, sluttningsförhållandena och arealen motsvarade de anspråk man i allmänhet och särskildt i detta fall kunde ställa på en kyrkogård af behörig beskaffenhet. I öfver-

ensstämmelse med förste provinsialläkarens yttrande samt lika med domkapitlet och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande har slutligen medicinalstyrelsen tillstyrkt nådigt bifall till ansöknings; hvarvid styrelsen likväl uttalat, att förut omförmälda åbyggnaders läge mellan den gamla och den nya kyrkogården måste erkännas blifva mindre lämpligt.

Efter samråd med chefen för civildepartementet anser jag mig böra, med afseende å hvad i ärendet numera blifvit upplyst och i öfverensstämmelse med hvad kammarkollegium hemställt, i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva:

att Lomma församling berättigas att mot ersättning, som bestämmes i enlighet med nådiga förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866, från Alnarps kungsgård underlydande gatehusen n:is 12, 13 och 14 Lomma för anläggning af begravningsplats i församlingen till sig lösa ifrågavarande område af 83 ar;

samt att det kronan tillkommande ersättningsbelopp må få för Alnarps kungsgårds behof användas på sätt Kongl. Maj:t finner godt bestämma.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad departementschefen sålunda hemställt; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af innehåll bil. n:o 1 vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

C. von Schulzenheim.